

Nattuggla av Boel Åsemo från Stadens ljus i Rosengård 2010. Foto: Kasper Dudzik

Smart urban belysning

I ÖRESUNDS- REGIONEN

Det tre-åriga EU-projektet Lighting Metropolis ska utveckla innovativa sätt att belysa både hela städer och enskilda byggnader. Som ett led i detta hålls ljusfestivalen Stadens ljus i Malmö nästa år och 2018 arrangeras Metropolis by Light i samma stad.

Ljusarrangemanget: by Light hölls 2012 och utspelade sig kring kvarteren kring Drottningtorget i Malmö. Foto: Bertil Göransson

Totalt är det 27 aktörer i Öresundsregionen som arbetar tillsammans för att skapa och utveckla belysning på olika sätt utifrån en trippel helixmodell. Offentliga aktörer, företag och universitet samarbetar kring att utveckla olika ljuslösningar för att skapa bra ljus, både inomhus och utomhus.

Projektet startade hösten 2015 och ska pågå i tre år. I samband med att projektet tar slut under 2018 ska Malmö stad arrangera en stor ljusfest som kallas Metropolis by Light med en slutkonferens för projektet. Även goda exempel på ljusinstallationer från Lighting Metropolis ska visas runt om i staden. By Light arrangeras vart fjärde år och hölls 2012 och dessförinnan 2008, båda i Malmö.

STADENS LJUS

Men redan nästa år, 10–19 februari är det dags för ljusfesten, Stadens ljus i området Sorgenfri i Malmö. Här görs det en extra satsning på social hållbarhet men även att skapa en trygg miljö med hjälp av ljus.

– Vi har fokus på social sustainability för att de boende ska få en ökad trygghet, säger Maja Johansson, projektledare för Lighting Metropolis, Malmö stad.

Hon berättar att de arrangerat trygghetsvandringar och utifrån dessa resultat identifierat platser som kan belysas bättre eller på ett annat sätt. I dagsläget är nästan all

befintlig belysning på gator och i parker utbytt till modernare lampor. I vissa fall har också färgen ändrats för att bland annat kunna se ansikten bättre.

OLIKA KOMPETENS

Ljusfesten Stadens Ljus, som tidigare arrangerats i Malmö avslutar satsningen på Sorgenfri. Då kommer området att prydas av ett antal konstnärliga ljusinstallationer. Det kommer också arrangeras guidade vandringar.

– Det blir både ljusinstallationer som känns igen och kommer igen och nyutvecklad ljusdesign, säger Maja Johansson.

Det händer mycket kring utveckling av belysning i offentlig miljö. Nästan så mycket att det är svårt för kommuner och regioner att hänga med. Forskare har sin kunskap och företagen sin. En av huvuduppgifterna för Lighting Metropolis är också att hjälpa till med rätt kompetens vid investeringar. Genom samarbete mellan Sverige och Danmark så är det möjligt att fokusera på olika områden inom belysning, allt från det tekniska till det konstnärliga.

DEMONSTRATIONSPROJEKT

Flera av kommunerna i projektet, både i Danmark och i Sverige har också egna demonstrationsprojekt, totalt ett 20-tal, som fokuserar på; utomhusbelysning och då bland annat design och att skapa trygghet, inomhusbelysning och dess betydelse för hälsa och arbetsmiljö och så kallad "Smart urban lighting" med olika slags teknik för bland annat energibesparing genom bättre styrning och olika möjligheter med hjälp av internet. Gemensamt är att de ska lösa någon typ av problem och ha en internationell innovationshöjd som lockar intresserade från hela världen att komma hit och uppleva dem på plats. Tillsammans med Gate21 i Danmark erbjuds en samlad besökstjänst för de som vill besöka belysningsprojekten i Öresundsregionen.

UPPHANDLING AV LED

I Malmö arbetar de inte enbart med ljusfestivaler och att energieffektivisera och få till en smart belysning. Tillsammans med internationella miljöinstitutet vid Lunds Universitet, IIIEE undersöks hur kommuner på bästa sätt kan ställa miljökrav i upphandlingar av LED-lampor.

– I många fall är det oklart med tillverkningen. Vi vill säkerställa estiska och miljökrav och det underlaget ska sedan kunna användas av kommuner, säger Maja Johansson.

Ett annat exempel är Helsingborgs stad som satsar på ny belysning när Järnväggsgatan-Drottninggatan mitt i centrum ska få en ny utformning. På den danska sidan finns projekt. I Roskilde pågår arbetet med att skapa en ljussättning av det så kallade kulturströget. Där finns flera kulturinstitutioner som Roskilde Domkyrka och flera muséer. I Egedal på norra Själland ska torget utvecklas till en slags interaktiv lekplats med hjälp av belysning och ny teknik.

Satsningen Lighting Metropolis har en total budget på 7,3 miljoner euro. De största finansörerna är Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak, Region Skåne och Region Hovedstaden. •

Läs mer lighting-
metropolis.com